

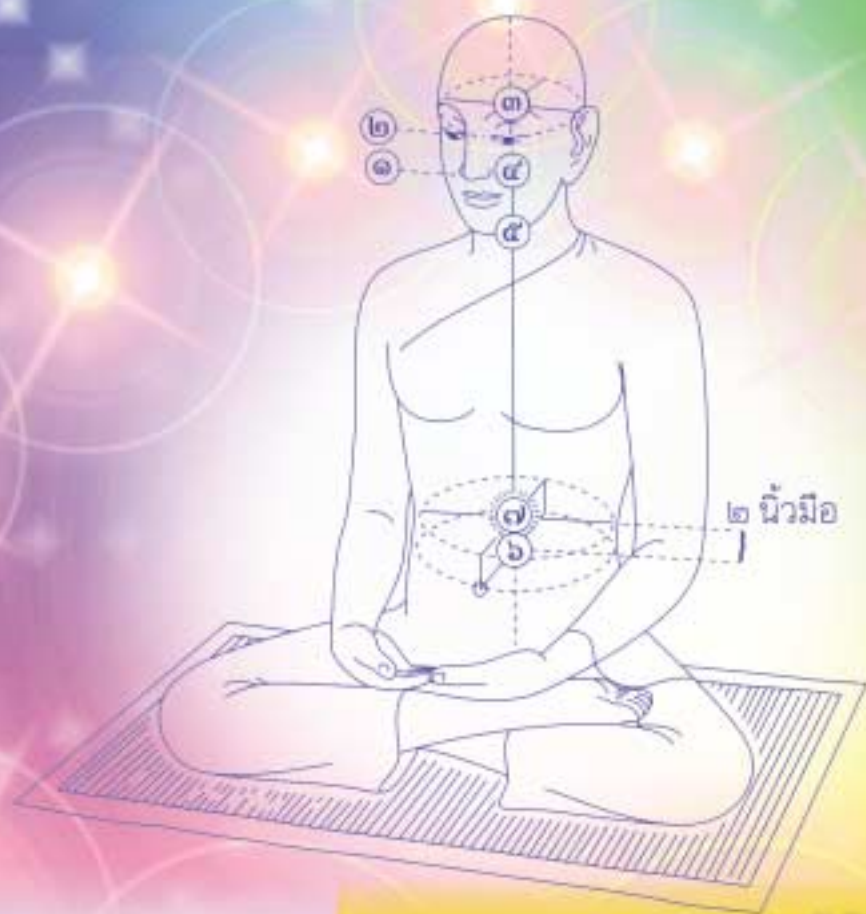
๑๑

ร ัต น ษ า ตี

แ ล ะ พ ร ะ ร ัต น ต ร ัย

ดูก่อนปหาราทะ มหาสมุทรมีรัตนะมากมายหลายชนิด
รัตนะในมหาสมุทรมัน คือ แก้วมุกดา แก้วมณี แก้วไพฑูรย์
สังข์ ศิลา แก้วประพาฬ เงิน ทอง ทับทิม มรกต จันใดก็จันนั้น
ดูก่อนปหาราทะ ธรรมวินัยนี้ก็มีรัตนะมากมายหลายชนิด
เหมือนกัน รัตนะในธรรมวินัย คือ สติปัฏฐาน ๔ สัมมปธาน ๔
อิทธิบาท ๔ อินทรีย์ ๕ พละ ๕ โพชฃงค์ ๗ อริยมรรคมีองค์ ๘
ข้อที่ธรรมวินัยนี้มีรัตนะมากมายหลายชนิดนี้ เป็นธรรมที่น่า
อัศจรรย์อันไม่เคยมีมาในธรรมวินัยนี้ ที่ภิกษุทั้งหลาย ได้เห็นแล้ว
จึงอภิมรณันตียิ่งในศาสนานี้

รัตนชาติ และพระรัตนตรัย

๓๑๑

พระรัตนตรัย เป็นที่พึ่งของสรรพสัตว์ทั้งหลาย เป็นหลักของพระพุทธศาสนา ได้เข้าถึงพระรัตนตรัยจะได้ชื่อว่า เป็นผู้เข้าถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา พระบรมศาสดาได้เข้าถึงพระรัตนตรัย และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมอรหัต ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า หมดล้นกิเลสอาสวะมีแต่ความบริสุทธิ์ล้วนๆ ท่านจึงเป็นเนื่อบาบุญอันเลิศ ผู้มีจิตเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ผลบุญอันเลิศย่อมบังเกิดขึ้นกับบุคคลนั้น และบุญนั้นยังตามส่งผลข้ามภพข้ามชาติ ไปจนถึงที่สุดแห่งธรรม

การทำสมาธิภาวนาด้วยการเจริญพุทธานุสติ มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ จึงมีอานิสงส์ใหญ่ ควรอย่างยิ่งที่พวกเราทั้งหลายจะต้องฝึกฝนใจ ให้หยุดนิ่งให้เข้าถึงพระรัตนตรัย แล้วบุญใหญ่ก็จะบังเกิดขึ้นกับเรา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ปหาราทสูตร ว่า

“ดูก่อนปหาราทะ มหาสมุทรมีรัตนะมากมายหลายชนิด รัตนะในมหาสมุทรมัน คือ แก้วมุกดา แก้วมณี แก้วไพฑูรย์ สังข์ ศิลา แก้วประพาฬ เงิน ทอง ทับทิม มรกต ฉันทิกฉันทันั้น ดูก่อนปหาราทะ ธรรมวินัยนี้ก็มีรัตนะมากมายหลายชนิดเหมือนกัน รัตนะในธรรมวินัย คือ สติปัฏฐาน ๔ สัมมัปปธาน ๔ อธิธิบาท ๔ อินทรีย์ ๕ พละ ๕ โพชฌงค์ ๗ อริยมรรคมีองค์ ๘ ข้อที่ธรรมวินัยนี้มีรัตนะมากมายหลาย

รัตนชาติ และ พระรัตนตรัย

๓๑๒

**ชนิดนี้ เป็นธรรมที่น่าอัศจรรย์อันไม่เคยมีมาในธรรมวินัยนี้
ที่ภิกษุทั้งหลาย ได้เห็นแล้ว จึงอภิมยฺยินดียิ่งในศาสนานี้อยู่”**

รัตนะ แปลว่า แก้ว เป็นวัตถุที่นำมาซึ่งความปลื้มปิติยินดี
แก่ผู้ได้พบเห็น หรือผู้เป็นเจ้าของ หมายถึงสิ่งที่ประเสริฐก็ได้
เพราะบรรดาสิ่งที่มีค่าซึ่งเกิดขึ้นเองในโลก รัตนชาติเป็นเลิศ
ที่สุดในจำนวนของสิ่งมีค่าทั้งหมด รัตนชาติเป็นสิ่งที่หมายปอง
ของมนุษยชาติ แม้นาค ยักษ์ ครุฑ คนธรรพ์ หรือเหล่า
กายทิพย์ทั้งหลายก็ปรารถนา แต่การจะได้มานั้นต้องแล้วแต่
กำลังบุญบารมี เป็นสิ่งที่ครอบครองได้โดยยาก แต่สิ่งใดที่ได้มา
โดยยากนี้ หากได้มาแล้ว ย่อมนำความปลื้มปิติยินดีแก่ผู้เป็น
เจ้าของ ฉะนั้นท่านถึงเรียกว่า รัตนชาติ

ในโลกนี้มีรัตนชาติมากมายซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
เกิดในเกาะแก่งบ้าง ในทะเลหรือมหาสมุทรบ้าง ซึ่งมีอยู่ทั่วไป
ในโลก ในพระไตรปิฎกกล่าวถึงรัตนชาติไว้ ๗ ชนิด คือ เงิน ทอง
เพชร แก้วประพาฬ แก้วมณี แก้วไพฑูรย์ และแก้วมุกดา

ส่วนรัตนชาติอีกอย่างหนึ่ง ที่คนไทยเรียกว่า นพรัตน
หมายถึงรัตนชาติ ๙ ประการ มีเพชร ไพฑูรย์ ไพฑูรย์ เพทาย
โกเมน ทับทิม มรกต บุษราคัม และมุกดา สิ่งเหล่านี้เป็น
สัญลักษณ์ของสิริมงคล ส่วนใหญ่แล้วจะมีผู้รักษาอยู่ เพราะ
ผู้รักษาจะต้องคุ้มครองดูแลไว้ให้ผู้มีบุญได้ใช้ ใครได้เป็นเจ้าของ

รัตนชาติ และพระรัตนตรัย

๓๑๓

แล้วนับว่าเป็นผู้มีโชคมีลาภ เพราะรัตนชาติเหล่านี้ บางอย่างมี
อานุภาพดึงดูดสมบัติมาได้ ดึงดูดเงินทองลาภยศมาให้เจ้าของ
ได้อย่างอัศจรรย์ ผู้ที่อยู่ในวงการอัญมณีหากได้ปฏิบัติธรรม
และค้าขายด้วยความสุจริตด้วยแล้ว เงินทองจะไหลมาเทมา
ไม่ขาดสาย เป็นมหาเศรษฐีผู้มั่งคั่งในปัจจุบันชาตินี้

เนื่องจากแก้วเป็นสิ่งที่คนทุกยุคทุกสมัยเข้าใจว่าเป็นสิ่งที่ดี
ผู้ได้ครอบครอง ย่อมมีสิริมงคล และนำความสุขความเจริญมาให้
แม้กระทั่งเหล่านาค ยักษ์ ครุฑ คนธรรพ์ หรือเทวดาทั้งหลาย
ก็ยังปรารถนาเป็นเจ้าของรัตนชาติ พวกกายทิพย์เขาไม่ใช้เงิน
เพราะเงินตราเป็นของใช้ได้เฉพาะมนุษย์เท่านั้น

พวกกายทิพย์เขามีรัตนชาติเป็นสมบัติ หากเป็นเทวดา
ผู้มีบุญ จะได้วิมานเงิน ท่านเรียกว่าราชวิมาน บุญมากขึ้นไปอีก
จะได้วิมานทอง เรียกสุวณวิมาน ถ้าบุญมากยิ่งขึ้นอีก
ก็มีวิมานแก้วหรือที่เรียกว่ารัตนวิมาน คือ ทั้งทั้งวิมานจะใสเป็น
แก้ว เป็นรัตนะล้วนๆ เปล่งประกายแวววาว ดึงดูดดวงตาดวงใจ
ของผู้ได้พบเห็น

ส่วนใหญ่แล้วเรามักจะได้ยินเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสมัย
พุทธกาลว่า มีภูเขาทองผุดขึ้นหลังบ้านของชฎิลเศรษฐี พร้อม
กับจอบเพชรเป็นอุปกรณ์ในการขุดเอามาใช้ ซึ่งใช้อย่างไรก็ไม่
หมด ได้ยินได้ฟังแล้วก็รู้สึกว่าเป็นเรื่องปาฏิหาริย์ที่น่าอัศจรรย์

รัตนชาติ และ พระรัตนตรัย

๓๑๔

เพราะบังเกิดขึ้นได้ยาก ในพระไตรปิฎกได้กล่าวเรื่องราวของ
ภูเขาทองเอาไว้มากมาย ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาของผู้มีบุญ
ภูเขารัตนชาติที่กล่าวถึงก็คือ

*ที่บริเวณสระอโนดาตซึ่งอยู่ในป่าหิมพานต์นั้น ล้อม
รอบไปด้วยยอดเขา ๕ ยอด คือ ยอดเขาสุทิสสนะ ยอดเขาจิตตกุฎ
ยอดเขากาหะ ยอดคันธมาทน์ และยอดเขาไกรลาส ในยอดเขา
ทั้ง ๕ นั้น ยอดเขาสุทิสสนะ เป็นภูเขาทอง สูง ๓๐๐ โยชน์
ฐานโค้งกลม มีทรวดทรงคล้ายกรวย ตั้งปิดบังสระอโนดาต
เอาไว้ ยอดเขาจิตตกุฎ เป็นรัตนะล้วนๆ ยอดเขากาหะ เป็น
ยอดเขาที่มีแร่พลวงมากที่สุด ยอดเขาคันธมาทน์ ล้วนเต็มไปด้วย
แก้วไพฑูรย์ ภายในมีสีเหมือนถั่วเขียว ตั้งตระหง่านโชติช่วง
เหมือนถ่านเพลิงที่ลุกโพล่ง หนาแน่นไปด้วยไม้หอมนานาพันธุ์
แล้วยังมีโอสถซึ่งเป็นยารักษาโรคได้สารพัด โดยเฉพาะวันอุโบสถ
ข้างแรม จะเรืองแสงเหมือนถ่านไฟคุอยู่ตลอดเวลา

ยอดเขาไกรลาส เป็นภูเขาเงินล้วนๆ ยอดเขาทั้งหมดนั้น
มีทรวดทรงสูงเสมอกันกับเขาสุทิสสนะ ตั้งปิดบังสระอโนดาตไว้
แม่น้ำทุกสายจะไหลไปลงสระอโนดาต ดวงจันทร์และดวงอาทิตย์
โคจรไปทางใต้บ้าง ทางเหนือบ้าง ส่องแสงไปที่สระนั้นใน

*มก. เล่ม ๔๔ หน้า ๕๓๖

รัตนชาติ และพระรัตนตรัย

๓๑๕

ระหว่างภูเขา ไมโครไปตรงๆ สระโหนดาตจึงเป็นสระที่แสงพระอาทิตย์ส่องไม่ถึง แต่สว่างด้วยแสงแห่งรัตนชาติ และมีความใสเย็นเป็นพิเศษ เพราะฉะนั้นสระนั้นจึงได้ชื่อว่าสระโหนดาต มีแผ่นมโนศิลาและหาดาล ปราศจากเต่าปลา มีน้ำใสแจ้วเหมือนแก้วผลึก มีท่าลงสนาน ซึ่งพระพุทธเจ้า พระอรหันตชีนาสพ และเหล่าผู้มีฤทธิ์ทั้งหลาย ท่านมักจะมาลงสนานกัน แม้แต่เหล่าเทวดา และยักษ์ ก็มาอาบน้ำกันอย่างสนุกสนาน

นอกจากนี้ที่ภูเขาพระสุเมรุซึ่งเป็นแกนกลางของจักรวาลบนยอดเขา เป็นพื้นที่ราบเรียบเต็มไปด้วยรัตนะ ๗ ประการ มีทวีปทั้ง ๔ เรียงรายล้อมเขาพระสุเมรุเอาไว้ ชมพูทวีปอยู่ทางทิศใต้ ที่ไหล่เขาพระสุเมรุมีมรกตส่องแสงมาทางโลกมนุษย์ ทำให้ชมพูทวีปซึ่งก็คือโลกของเราจึงเป็นสีเขียว ไม่ว่าจะเป็นต้นไม้ ท้องทะเล ก็มองดูเป็นสีเขียวไปหมด ท้องฟ้าเป็นสีคราม เพราะแสงจากแก้วมรกตส่องมาถึงชมพูทวีป

ตรงไหล่เขาพระสุเมรุทางทิศตะวันออกมีแร่เงิน ทำให้บุพผิเวททวีปส่วนใหญ่จะเป็นสีเงิน เพราะแสงสว่างที่เกิดจากแร่เงิน อุดตกรูทวิปอยู่ทางทิศเหนือของเขาพระสุเมรุ ตรงไหล่เขาจะมีแร่ทองคำ ทำให้ผืนน้ำ ท้องฟ้า ใบไม้ของอุดตกรูทวิปแลดูเหมือนเป็นสีทองไปทั้งหมด และที่อปรโคยานทวีป

รัตนชาติ และ พระรัตนตรัย

๓๑๖

ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตก จะได้รับแสงสะท้อนจากแก้วพลึกซึ่งอยู่ตรงไหล่เขาพระสุเมรุทำให้แลดูเหมือนเป็นสีน้ำเงิน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารัตนชาติที่หลวงพ่อดำกล่าวมา ข้างต้นนั้น จะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมูลค่ามากมายก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงทรัพย์สินภายนอกที่เอาติดตัวไปไม่ได้ ใช้ได้เฉพาะใน ชาตินี้เท่านั้น ยังเป็นของไม่เที่ยง พระบรมศาสดาทรงให้เราแสวงหาอริยทรัพย์ภายใน ซึ่งเป็นรัตนะที่ยั่งยืนกว่ารัตนชาติ ทั้งหมด มีอยู่แล้วในตัวของเราทั้งหลาย ในบทสวดพระปริตร ได้กล่าวเอาไว้ว่า ยงฺกิลฺลิจิ รตนํ โลเก วิชฺชติ วิวิธํ ปุณฺณ รตนํ พุทฺธสมํ นตฺถิ ซึ่งแปลว่า รัตนะใดๆ ในโลก ทั้งที่อยู่ในสวรรค์ รัตนะนั้นทั้งหมดจะเสมอด้วยพุทธรัตนะ เสมอด้วยธรรมรัตนะ และเสมอด้วยสังฆรัตนะนั้น ไม่มีเลย

พระรัตนตรัย คือ แก้ว ๓ ประการ ได้แก่ พุทธรัตนะ เป็นองค์พระธรรมกายแก้วใสบริสุทธิ์ นั่งขัดสมาธิเกตุดอกบัว ตุ่มสว่างไสวไม่มีประมาณ สิ่งสถิตอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๓ ของพวกเราทุกคน ธรรมรัตนะ ก็คือ ดวงธรรมที่มีลักษณะกลมใสสว่าง ที่อยู่ในกลางพุทธรัตนะ สังฆรัตนะ คือธรรมกายละเอียดที่มีความละเอียดประณีตหนักยิ่งขึ้นไปอีก ทรงรักษาธรรมรัตนะเอาไว้

๓๑๓

รัตนะทั้ง ๓ นี่เป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าที่สุดมีอาจจะประมาณค่าได้เลย ผู้ที่สามารถฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งจนเข้าถึงพระรัตนตรัยภายในได้ ความสุขความปลื้มใจที่เคยได้รับการมีรัตนชาตินั้นเทียบไม่ได้แม้เพียงเศษเสี้ยวของความสุขที่เกิดจากการเข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน เพราะเป็นเอกัตถบรมสุข สุขอย่างยิ่งที่ไม่มีทุกข์เจือปนเลย

พอเข้าถึงรัตนะภายในได้ ทุกข์ทั้งหลายที่มีอยู่ก็ดับไป ทุกข์โรคภัยมลายหายสูญหมด ความโศกเศร้า ซึมเซ็ง เครียด เบื่อกลุ้ม หายไปหมด มีแต่ความสุขล้วนๆ ความสุขจากการได้รัตนชาติมาครอบครอง ยังเป็นสามิสสุข คือสุขที่ยังปนทุกข์ ทุกข์ที่ต้องตามดูแลรักษา ยังมีความเป็นห่วงเป็นกังวล ทั้งห่วงและกัห่วง กลัวโรคภัยมาปล้นบ้าง กังวลสารพัด หาความปลอดภัยจากรัตนชาติเหล่านั้นยังไม่ได้

แต่พระรัตนตรัยอันประเสริฐนี้ ใครๆ ก็ไม่สามารถจะมาปล้นเอาไปได้ เพราะเป็นสิ่งที่ติดอยู่กับตัว ติดอยู่ในใจของเรา ไปตลอด จะเป็นที่พักพิงที่ระลึกของเราชั่วนิรันดร์กาล เพราะฉะนั้นให้หมั่นฝึกฝนใจ ให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในกันให้ได้ทุกๆ คน

